

[Alfred Jensen.]

selvstændige ikke har ens kår eller i alle forhold fælles interesser. De 110 000 husmænd og de mange små næringsdrivende i handel og håndværk har tværtimod på mange områder fælles interesse med lønmodtagerne.

En forholdsvis lille del af de erhvervsdrivende slår imidlertid tonen an og giver sig ud for at tale på alles vegne. Det er der dem, der sidder i de store selskabers ledelse, og som repræsenterer de store finansgruppers interesser. Det er herfra, advarslen mod fuld beskæftigelse og afvisningen af arbejdstidsforkortelse kommer. Det er også dem, der advarende løfter pegefingern, hver gang en arbejdergruppe har opnået en rimelig forbedring af lønnen. Medens lønmodtagerne og mindre erhvervsdrivende i by og på land har lidt under nedskæringerne, rentestigning, kreditstramning og rationalisering, har de haft gyldne tider.

I perioden 1949-55 steg industriproduktionen med 22 pct., men antallet af beskæftigede steg i samme tidsrum kun 5 pct. Er det underligt, at industriselskaberne var i stand til at forøge nettooverskuddet med ikke mindre end 43 pct. i denne periode? For arbejderne i industrien er lønningerne i gennemsnit kun steget 37 pct. Altså forholdsvis færre arbejdere i arbejde og forholdsvis mindre stigning i indtægterne. Som det er gået for lønmodtagerne, således er det også gået for andre mindre bemidlede i by og på land.

Når der regnes med en stigning på 9 pct. i det private forbrug fra 1949 til 1954, er det ikke en stigning, der er jævnt fordelt på alle befolkningsgrupper. Størst er stigningen hos dem, der var bedst stillet og havde de fleste penge, og spørgsmålet er, hvor stor en del af befolkningen der har fået forbruget reduceret som følge af idelige pristigninger, nedskæringer og pengenes forringede værdi. Det store flertals forbrug er heller ikke for stort. Indtægterne rækker jo knap og nap til føde, klæder, skatter, kontingenter og transport til og fra arbejdspladsen. Enhver kan se, at det er nødvendige udgifter, og at det er uforsvarligt at skære ned her. Det vil gå ud over sundheden og arbejdsevnen.

Derimod kan den jævne mand se, at unødige penge ofres på militæret og ødes

på en ufordelagtig udenrigshandel. Han har derfor også, hver gang der har været tale om nedskæring, enten det har været tvangsopsparing, forhøjelse af forbrugsafgifter eller forfuskning af pristalsreguleringen, talt for en nedskæring af de militære udgifter og en omlægning af landets udenrigshandel. Men til trods for, at han og hans lige er de mange, har han ikke talt med tilstrækkelig styrke. Det er dem, som har talt for opretholdelse af militærudgifterne, for liberalisering, for forbrugsbegrænsning, for nedskæring af beskæftigelsen og for højere rente og for kreditstramning, der har ført det stærkeste ord og har været bestemmende.

Regeringen, som dog engang har hævdet, at produktionens og beskæftigelsens problemer ikke kunne løses på liberalistisk vis, men ved samfundsmæssig tilrettelægning med den fornødne dirigering af udenrigshandel og investering, er gået ind for kapitalistiske metoder. Den er gået ind for højere forbrugsafgifter og for nedskæringer, ikke for at få beskæftigelse i gang, men for at få beskæftigelse og forbrug ned. Aldrig så megen tale kan bortforklare dette. En kendsgerning er det, at boligbyggeri og beskæftigelse gik tilbage, så snart nedskæringerne begyndte at virke, og det erkendes nu, at der samtidig — i året 1955 — var tilbagegang i investeringerne sammenlignet med foregående år. Det er forhold, der viser, at man ikke skal regne med, at de midler, der undrages boligbyggeriet ved nedskæring af byggestøtten, investeres i industrien og derved fører til øget beskæftigelse og fremgang. Det viser også, at øget overskud på statsfinanserne ikke ubetinget fører til øget investering og beskæftigelse. Det afhænger ganske af, hvad formålet med opsparingen er, og hvad midlerne bruges til. Når formålet er at forringe købekraften og der samtidig sættes ind med kreditstramning og diskontoforhøjelse, må det selvsagt få nedgang i beskæftigelse og investering til følge.

Som allerede nævnt har de store firmaer og virksomheder tjent på de senere års udvikling. Inflationen, som har ribbet de små hjem, har ikke gjort de pågældende firmaer og virksomheder fattigere — tværtimod — og de finanspolitiske foranstaltninger har tjent til at holde nye opdukkende konkur-